

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1949

Vragen van het lid **Alkaya** (SP) aan de Minister van Financiën over *de één miljoen euro boete voor Rabobank vanwege gebrekkig witwastoezicht* (ingezonden 18 februari 2019).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën) (ontvangen 19 maart 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Ook Rabobank kreeg een boete voor slechte controle op witwassen»?¹ Wat vindt u er van dat ook Rabobank een boete heeft gekregen van De Nederlandsche Bank (DNB) vanwege gebrekkige controles op witwassen en terrorismefinanciering?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met dat bericht. De integriteit van financiële instellingen is één van de pijlers voor vertrouwen in het financiële stelsel en daarmee van groot maatschappelijk belang. Om te voorkomen dat de dienstverlening van financiële instellingen wordt gebruikt voor witwassen of terrorismefinanciering, is in de wet bepaald dat financiële instellingen onder andere cliëntenonderzoek moeten uitvoeren en dat zij (voorgenomen) ongebruikelijke transacties onverwijld moeten melden aan de *Financial Intelligence Unit* (FIU). Uit bovengenoemd bericht in de Volkskrant begrijp ik dat Rabobank heeft aangegeven de verplichtingen ten aanzien van het cliëntenonderzoek onvoldoende te zijn nagekomen.² Dat is zorgwekkend.

Vraag 2

Bent u van mening dat DNB u over de boete aan Rabobank had moeten informeren, zeker gezien de maatschappelijke ophef over de schikking van ING vanwege een soortgelijke tekortkoming en het debat hierover in de Tweede Kamer? Wat heeft DNB geantwoord toen u naar aanleiding van de schikking van ING vroeg naar de situatie bij andere banken?

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ook-rabobank-kreeg-een-boete-voor-slechte-controle-op-witwassen-ba8c0332/>

² <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ook-rabobank-kreeg-een-boete-voor-slechte-controle-op-witwassen-ba8c0332/>.

Antwoord 2

Op DNB rust in het kader van haar integriteitstoezicht een wettelijke geheimhoudingsplicht, die ook richting mij en uw Kamer geldt. Tot 25 juli 2018 vielen opgelegde sancties in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) onder deze geheimhoudingsplicht. Sancties opgelegd voor feiten die na die datum hebben plaatsgevonden, worden in beginsel openbaargemaakt als zij onherroepelijk zijn geworden.

Ik heb DNB naar aanleiding van de ING-zaak gevraagd een inschatting te maken van de mate waarin de Wwft over het algemeen door de bankensector wordt nageleefd en of er redenen zijn om aan te nemen dat dit probleem zich ook elders in die sector zal voordoen. Hierop heeft DNB in haar brief van 24 september jl. aangegeven: «*DNB neemt goede initiatieven tot verbetering in de sector waar en ziet dat verschillende instellingen in toenemende mate investeringen plegen ter versterking van hun risicobeheersing. (...) Het blijft echter van belang dat banken en hun bestuurders ook in de toekomst een grote inspanning leveren om ervoor te zorgen dat beheersing van het risico op betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit op orde komt.*»³ Het integriteitstoezicht is dan ook één van de prioriteiten van DNB.

Vraag 3

Klopt het dat het niet is toegestaan om een bank ten aanzien van hetzelfde feit meer dan eenmaal een straf op te leggen en de afhandeling van de tekortkomingen bij de Rabobank daarom in het zogenaamde tripartiete overleg besproken is? Heeft u hier een verslag of andere terugkoppeling van ontvangen, aangezien er toen een relevant besluit genomen is om de Rabobank niet strafrechtelijk te vervolgen?

Antwoord 3

Het Nederlandse recht kent een verbod op dubbele bestraffing voor hetzelfde feit (ne bis in idem). In algemene zin vindt er maandelijks een tripartiet overleg plaats tussen het Openbaar Ministerie (OM), de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD) en DNB om handhavingszaken te bespreken. Dit is een belangrijk overleg om informatie uit te wisselen, tijdig signalen te herkennen en afspraken te maken over handhaving. Ik neem zelf niet deel aan dit overleg en ontvang ook geen toezichtvertrouwelijke informatie uit dat overleg.

Vraag 4

Hoe reageert u op de uitspraak van de Rabobank dat de problemen omtrent witwastoezicht inmiddels zijn aangepakt? Bent u hiervan overtuigd?

Antwoord 4

De Wwft legt aan instellingen verplichtingen op met als doel het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering. Het toezicht op de naleving van deze wettelijke verplichtingen door banken ligt bij DNB. Het integriteitstoezicht is een prioriteit van DNB. Indien DNB in haar integriteitstoezicht overtredingen van wet- en regelgeving constateert, kan zij met inachtneming van haar handhavingsbeleid⁴ maatregelen opleggen aan banken. Ook kan DNB herstel en verbetering afdwingen. Ik beschik niet over informatie om inhoudelijk op individuele zaken in te gaan. Wel heb ik, zoals aangekondigd in de agenda financiële sector, DNB gevraagd mij jaarlijks op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot het integriteitstoezicht.⁵

Vraag 5

Wat vindt u er van dat DNB geen commentaar geeft op deze zaak terwijl de betreffende bank zelf wel toelichting geeft?

³ Brief DNB d.d. 24 september 2018 (kenmerk T042-1000851934-291), p. 10 en 11 (bijlage bij Kamerstuk 31 477, nr. 27).

⁴ Stcrt. 2008, 132.

⁵ Kamerstuk 32 013, nr. 200.

Antwoord 5

DNB is gebonden aan een wettelijke geheimhoudingsplicht. Ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn⁶ trad afgelopen zomer een aantal belangrijke wijzigingen van de Wwft in werking. Eén van die wijzigingen houdt in dat toezichthouders sanctiebesluiten in beginsel openbaar maken. Die wijziging geldt echter niet voor feiten die voor die tijd geconstateerd zijn, zodat DNB geen uitspraken kan doen over deze boete.

Vraag 6

Kunt u een overzicht maken van alle maatregelen die DNB sinds 2010 richting banken heeft genomen vanwege tekortkomingen bij hun controles op witwassen en terrorismefinanciering? Kunt u dit overzicht delen met de Tweede Kamer?

Antwoord 6

DNB houdt risicogebaseerd toezicht op de naleving van de Wwft door banken. Indien DNB daarbij overtredingen van wet- en regelgeving constateert, kan zij maatregelen opleggen aan banken en herstel en verbetering afdwingen. Uit de monitor anti-witwasbeleid 2010–2013 kan worden opgemaakt dat DNB in de periode 2010 t/m 2013 in totaal tweeëntwintig Wwft-gerelateerde aanwijzingen, boetes en lasten onder dwangsom heeft opgelegd aan instellingen.⁷ In haar brief van 25 september jl. gaf DNB aan dat zij sinds 2014 op basis van haar handhavingsbeleid zeventien Wwft-gerelateerde formele maatregelen heeft opgelegd aan banken, waaronder negen boetes.⁸

Vraag 7

Vindt u het een passende aanpak wanneer de meeste overtredingen door DNB worden «afgedaan met een norm-overdragend gesprek of een (waarschuwings)brief»?⁹

Antwoord 7

In lijn met Europese regelgeving en internationale standaarden van de *Financial Action Task Force* (FATF) oefent DNB op risicogebaseerde wijze integriteitstoezicht uit. Indien zij daarbij overtredingen van wet- en regelgeving constateert, treedt DNB op met inachtneming van haar handhavingsbeleid¹⁰. De op te leggen maatregelen kunnen variëren van het voeren van een normoverdragend gesprek tot het opleggen van een boete. Bij de keuze voor de inzet van een instrument staat het bevorderen van effectief herstel en normconform gedrag centraal. DNB beoordeelt per geval instrument passend is. In sommige gevallen kan dat een normoverdragend gesprek zijn. Overigens is DNB, ongeacht het type instrument dat zij inzet, gehouden aan toepasselijke wet- en regelgeving en in het bijzonder aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

⁶ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU)2015/847 van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141).

⁷ Dr. J. van der Knoop en mr. R. Rollingswier, «De bestrijding van witwassen, Beschrijving en effectiviteit 2010–2013; Startversie monitor anti-witwasbeleid», oktober 2015, Decide, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), p. 122. Te raadplegen via: https://www.wodc.nl/binaries/2205-volledige-tekst_tcm28-72495.pdf

⁸ Kamerstuk 31 477, nr. 27.

⁹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ook-rabobank-kreeg-een-boete-voor-slechte-controle-op-witwassen--ba8c0332/>

¹⁰ Stcrt. 2008, 132.

Vraag 8

Hoe vaak moeten er volgens u dergelijke informele maatregelen worden genomen voordat de toezichhoudende autoriteit overgaat tot formele maatregelen, zoals het opleggen van een dwangsom, een bestuurlijke boete of anderszins bestuurlijk ingrijpen?

Antwoord 8

Deze vraag kan niet in algemene zin worden beantwoord, omdat de inzet van maatregelen, zoals in de beantwoording van vraag 7 is aangegeven, per geval moet worden beoordeeld.

Vraag 9

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het debat over de poortwachtersfunctie van banken bij financiële transacties?

Antwoord 9

Ja.